

Chubb
+ GRATULATIO

IN 10816. *6.45.*

ILLUSTRISSIMI

Principis ac Ducis
MALBURIENSIS,

Post Æstatem Gloriosissimè Exactam,

In Urbem Reditum,

Anno 1706. OXONII Habita.

LONDINI:

Venditur apud Johannem Morphew propè Biblio-
polarum Aulam, MDCCVI.

GRATUIT

IN

LIBRARY

Principes de l'histoire

ALBANY

NO. 100

1850

1850

1850

1850

1850

1850

GRATULATIO.

*GRATULATIO in
Illustrissimi Principis ac Du-
cis Malburiensis, post Æstatem
Gloriosissimè exactam, in Ur-
bem reditum, Anno 1706.
Oxonii habita.*

SALVE, Princeps Illustrissime, Dux Felicissime,
Imperator Invictissime, post tot exhaustos pro sa-
lute publica Labores, tot adita pericula, tot Ur-
bes munitissimas captas, aut receptas, tot Pro-
vincias recuperatas, saluum Te in Patriam,
quam tantis Trophæis decoras, rediisse gaudemus, &
gestimus: Eiectâ in Immensum propè fastigium
Gallorum potentiâ, cum Illi Libertate omnium Gentium
sibi vicinarum opprimendâ invigilarent; Earumq; opes
B Ipe

spe proximâ devorassent, voti sui improbi compotes fu-
 issent, in Te talem, indole ad omnes Imperandi & Con-
 sulendi Artes adeo eximia natum, Regibus Amicum, Ty-
 rannis inimicum tulisset ætas, qui, Mortuo Rege Glorio-
 sissimo & Tyrannidis Hoste, grassantem Gallorum impe-
 tum non reprimeres solùm, sed & eorum vires immanes,
 animosq; superbos frangeres, Exercitus Numero & Disci-
 plina præstantes, & pro invictis habitos, funditus &
 Sæpius Profligares, Novimus, inter alias Virtutes tuas,
 inexpugnabilem Modestiam, auresque assentionibus
 impervias, cum itaq; nihil nisi ex intima Historiæ fide,
 & rerum veritate depromptum proferamus, fas nobis sit
 rerum quarundam à Te gestarum Narrationis, & laudum
 debitarum partis, dulcedine frui, omnes enim assequi
 non est nostrarum virium, & ut notis verecundia tua
 voluptatem publicam interpellare, plurimùm oramus,
 præsertim cum Victoriarum tuarum magnitudo verbis or-
 nari nequeat, omnemq; adulationis gradum longè supe-
 ret. Cum Rex omni pacis Belliq; laude florentissimus
 curis in Europæ salutem diu susceptis, fatiscere tan-
 dem vires suas, sub tam immensa rerum mole sentiret,
 in quem potissimùm oneris partem derivaret, tam in
 Bello, pro libertate communi gerendo, quam in aliis
 rebus arduis, ad finem adeò præclarum spectantibus, du-
 bitare non potuit, Animo & Virtute præcellente uno,
 proprio igitur & singulari suo iudicio ductus, & veluti
 penitentia motus, quod tantum Virum tam diu otio-
 sum manere passus esset, Te peditum Præfectum Gene-
 ralem, cum summo in copias suas in Belgio Militantes
 Imperio, & Legatum Extraordinarium ac Plenipotentia-
 rium creando, in utrisq; negotiis vices suas sustinere vo-
 luit, & cum ille paulo post fato concessisset, Eiq; in
 solium

solium successit Reginarum Maxima, Prudentissima, semperq; eadem, ut ad res suas feliciter administrandas, opera tua & ingenio praestanti praeclarius uteretur, Te copiarum suarum omnium Praefectum Generalem constituendo, Authoritate Majori, & Ampliori Facultate, ad illustra perpetranda instruxit, cujus egregii consilii fructus uberimos Universi Mox percipere Foederati, nam cum Belgium Unitum undiq; Gallorum praesidiis cinctum, quasi vinculis astrictum teneretur, Hostem finibus longius arceret, Limites proferre, & Gallos ubiq; vincere, quod tum vix credibile videbatur, plurimis, & in aeternum memorandis exemplis, Foederatos docuisti. Cum Regina mentes tam Praepotentium Dominorum Ordinum Generalium, quam populi Uniti Belgii, morte tanti Regis, cujus vita ejus Republicae salus contineri videbatur, graviter percussas ac perturbatas esse accepisset, quod melius socios Conjunctissimos & Firmissimos in tam justo dolore consolaretur, Eorumq; animos in spem bonam futuri temporis erigeret, Te potissimum, magna dudum apud illos populos estimatione & fide, delegit, qui de optima sua in eam Rempublicam voluntate, ac studio, & de stabili sua in Bello adversus communem hostem strenue gerendo constantia, certiores illos redderet, qua legatione confirmatis omnium animis, tantum de novo Spiritus & Fiduciae sumperunt Domini Ordines Generales, ut de Bello acriter continuando consilia caperent, spretis iis argumentis fallacibus, quibus, ut arma post mortem Regis deponerent, iis suadere nitebantur Galli, & de obsidenda Caesaris-insula deliberantes, occasionem utendi in ea Re Judicio tuo subtili non omittendam rati, Te Auspicio & Consilio praebente, obsidio illa est ad optatum exitum perducta. Quod autem liberalius praestaret quod

de Bello strenuè faciendo Dominis Ordinibus Generalibus promiserat Regina, cum jam hostium exercitus, quasi Victor, per omnia licentiùs volitaret, & Sociorum copiis sub muros Urbis Neomagensis pulsus, tantus omnium Belgarum animos, Magnitudine & Vicinitate periculi pavor invaserat, ut panè rebus suis diffiderent, Illa tam difficili tempore, Te remedium opportunum his Urgentibus malis in Hollandiam misit, & Domini Ordines Generales Authoritatem Prudentiamq; Majestatis suæ venerantes, summam imperii sua sponte tibi deferunt, quod boni eorum Genii impulsu fuisse factum statim constitit, nam, velut solis jubare fugantur tenebræ, vultum Tuum ferre non poterant Hostes, Teq; Mosam transeunte, in adversam ejus Ripam trepidè transmittunt, Eos tamen sequeris, & toto Agro Geldrensi cogis decedere, ita subito commutatâ Belli Fortunâ, Liberatis à timore Belgis, & in Hostes terrore translato, Burgundiæ Ducem, pro Tyrocinio suo, id quod ipsius Majores olim facere consueverant, ab Imperatoris Angli conspectu fugere docuisti. Cum ut prælio experirentur adduci non possent Gallos, qui tempestivè cedendo Saluti suæ prudenter consulebant, comperisses, Commercii causâ, Mosam a præsidiis Gallicis liberandam statuisti, idq; oppidis illic munitissimis, Venlono, Ruremunda, & Stephani-Insula obsessis, redditisq; plenissime præstas, inspectantibus Gallis, nec suis subsidio venire, aut armorum tuorum impetum retardare audentibus, celeritate Victoriarum Tuarum attonitus Busslerus & Leodie non immerito timens, Rebus omnibus necessariis ad Urbem illam grandem retinendam, probè, ut putabat, dispositis, Cum ejus Castellum validissimum, Carthusianorum Cænobium, in arcis instructissimæ formam mutatum, magnis præsidiis firmasset,

set, in Brabantiam properè discedit, ne in exercitum suum impetum faceres admotis autem Leodium Copiis tuis, Civitas statim deditur, Castellum tanta fortitudine oppugnatur, ut illud inter paucos dies vi capias, militum tuorum, omnia munimenta superantium, audaciam non minùs stupente, quàm casum suum inopinatum dolente Præfecto Gallico, Hostibus clementiam Tuam expertis, atq; mirantibus, cum omnibus vitam concesseris, neq; cuiquam à Milite victoriâ elato, & insolente, injuriam inferri patiaris. Æstate sæliciter exacta, ex innumeris Campi periculis tutus, dum in Hollandiam Mosâ flumine descendis, in repentinum discrimen incidis, capto a militibus quibusdam Gallicis, quod te vehebat, navigio, qui si scissent quàm ingentem in manibus prædam, nullo justo pretio redimendam, tenerent, ambitionis scilicet Gallicæ Eversorem, Libertatis Europæ Vindicem, quot sociis Triumphos præripuissent, quot Galliæ jacturas & damna prævenissent, sed dum ignorant quantum possident, pignus nobis inestimabile restitunt. Quàm carus omnibus fueris hac occasione demonstratum est, namq; ut te captum Fama vulgaverat, incredibili mærore mentes omnium hominum perculsæ sunt, & mox ad vindictam maximo ardore incitata, Domini Ordines Generales copias ex Hibernis educi, & Geldriam, quo Te adductum audierant, oppugnandam imperant, & certatim operam suam, ut Liberator patriæ Libertati restituatur, quisque profitetur, ut autem Hagam Comitum venisti omnis multitudo exultans, sese tibi obviam effudit, acclamationibus, votis, gratulationibusq; excepit, ut modis omnibus gaudium suum inexplebile testaretur, idq; significaret incolumi Te Salvum se quemq; credere.

Anni sequentis initio, cum Elector Baviaræ a Copiis imperialibus pressus, a Gallis auxilia vehementius flagitaret, iisq;

(6)
iisq; missis, hostium exercitus esset imminutus, omnibus occasionibus intentus, Eam el abi non pateris, adeoq; Bonnam, Urbem munitissimam, & grandi Gallorum præsidio firmatam, aggredieris, Eaq; intra pauciores quam sperari poterat dies, expugnata & redita, Rheno Libertati restituto, toto Agro Colonienfi, Electore profugo, in Fœderatorum Ditionem redacto, statim, ut tuus est mos, ad Mosam revolas, ubi absentia tuâ audaciores facti Galli, & damna per te nuper accepta, & existimationis jacturam, sartire cupientes, Leodio simul & Trajecto ad Mosam minantur, Tongrorum Urbem capiunt, sed adventu tuo Territi, retrò pedem festinantèr referentes intra Lineas suas sese abdiderunt, verum Eos ibi quiescere non pateris, sed munitione illa expugnata, in Eorum Latebras, quas invias crediderant, magno cum eorum exitio, irrumpis. Cum autem nullis artibus bellicis, quarum innumeras calles, Hostes ad prælium, quod summè cupiebas, eliei posse sperares, perspecto propius castrorum situ, consilium tua virtute dignissimum, de iis intra munitiones suas invadendis cepisti, sed cum illud quibusdam, agendi potestatem delegatam, timendi facultatem propriam habentibus, & illustribus cauta præferentibus, nimis arduum dubiumq; videretur, facti adeò egregii exequendi tēpus differendo, effectum est, ut illa spe dejectus, ad aliud animum, otium non ferentem, ubi quid agendum restat, adjiceres, & Hoyum oppidum Leodio pariter, & Trajecto ad Mosam incommodum, oppugnatum, ad deditionem cogeres, quo negotio celeriter confecto, proposita Limburgi obsidione, altissima semper meditans, Consilium de oppugnandis hostium Lincis, ut quod Sociorum Gloriæ, Rebusq; communibus maxime conducere, renovandum censes, Eoq; argumentis validissimis confirmato, quorum vi & pondere perducti

perducti propè reliqui copiarum Duces, Tuæ Sententiæ Libentes accidebant, pervicere tamen, qui tuta potius quàm præclara mallent, & qui grandia, quæ cum magno discrimine conjuncta putabant, gustare non poterant, ita conatus nobilissimus in ipsis incunabilis oppressus est, Hosti cedere nescius amicis concedis, & Limburgum simul obseffum redditumq; æstati finem imposuit, felici quidem, tamen aliorum magis judicio, quàm tuo, eorum præsertim, qui tantæ vincendi velocitati, cujus primus in iis regionibus auctor exstitisti, adhuc non multum assueti, & quàm ingentia præstare posses, cum ingenii proprii acumine, & providentia, virtutisq; ardore, pro arbitrio, frænisk; remotis, uti tibi liceat, nondum longâ satis experientiâ edocti, consiliorum tuorum quam certi & quam gloriosi sint exitus ne mente quidem comprehendere poterant.

Anno proximo Gallorum Rebus in Germania prosperè nimium cedentibus, cum de copiis Imperialibus propè Danubium pulsas, Fœderatis propè Spiram fugatis, de Brisaco & Landavia Captis, de Augusta Vindelicorum per Bavarum occupatâ, deq; Hungaris in Imperatorum concitatis triumpharent hostes, sed Majorum tibi Triumphorum materiam præpararent, ex iis rebus magna sollicitudine affecti Domini Ordines Generales de bello universo commodius administrando Consilia capientes, eaq; sine te manca reputantes, cum absentis opem flagitarent, proprii discriminis immemor, dum periculis communibus occurras, Hyeme media, in Hollandiam transmittis, & rebus ibi constitutis, ad curas hic majores suscipiendas redis, Inceptum etenim animo concipis adeò sublime & Heroicum, ut non esse nostrorum temporum, sed Alexandro magno, vel majore forsan Cæsare, omnino dignum videatur, ducendum scilicet ad Danu-

Danubium exercitum, quò nunquam Anglorum Arma penetraverant, quærendum tam longe Bavarum cum Gallorum copiis conjunctum, petendum caput, & omnium in Germania Virium hostilium arcem, mirificè censes, ad quod efficiendum, cum essent emetienda tanta Regionum spacia, tot lata superanda flumina, tam magna paranda Conmeatum copia, tam multis ex locis disjunctissimis contrahendæ Copiæ, Tui soliùs erat Ingenii tam ingentem conatum mente & cogitatione complecti, tuæ vigilantia & constantia ad exitum perducere, Exercitum è variis gentibus conflatum tanta quiete, tam egregiâ disciplinâ, tam absq; cujusquam injuriâ, aut contumeliâ, per tot Regiones ducis, ut milites iter facere non senserint agricolæ, cum tamen illis omnia necessaria abundè suppetere Mirantur cuncti, quod assequi nequeant, & Galli, qui plurimo rerum usu, & in bello experientia pediti, adeò perspicaces haberi volunt, ut illos fallere propè impossibile esse superbè ducerent, consilium sibi damnosissimum multa taciturnitate testum olfacere nullo mode poterant, tantum omnem Conjecturam, magnitudine sua superavit, cumq; nimbum illum in loca a periculo longinqua sese effusurum insulsè crederent, defensionem versus Mosellam, & Superiorem Rheni partem inutilem parabant. Rem novam, insperatam, & primo intuitu vix credibilem visam, adeò explicatam, planamq; Dominis Ordinibus Generalibus reddis, & esse unicum Imperii Romani, quod in extremum periculum erat adductum, liberandi remedium perspicue ostendis, ut illi, prudentiâ celebres, adeò cauti etiam habiti, ut ab omni discrimine remotissima ut plurimum elegant, tamen, quod te nihil temere suscepturum crederent, & ratione pariter ac utilitate suadente, inceptum adeò vastum non probabant modò, sed & omni studio

studio promovebant, cum te ad Danubium tendere jam nemo dubitaret, deceptos se Galli frondentes, itineris inauditi eventum maximâ cum sollicitudine expectabant, Fœderatarum autem copiarum Imperatores celeberrimi, & peritiâ famâq; rerum militarium Principes præstantissimi, Ludovicus, Badensis, Eugenius Savaudiensis, Luneburgensis, Heffo-Cassellanus, Wirtembergensis, aliique, vel in auxilium evocati, vel laudis avidi, Tecumq; militandi cupidi, ad participandam gloriam, quam animo præceperant, ad tuam aciem accurrunt, cum ad Danubium appropinquasses, Donavertiæ timens Bavarus, Urbis opportunæ tuendæ causâ maximas Schellenbergi munitiones fecerat, ibiq; è copiis suis electissimis magnum numerum collocaverat, Tu autem nullum virtuti Anglicæ vallum Impervium, nihil inexpugnabile Te ducente reputans, Hostes ab illis castris munitissimis depellendos constituisti, Rebusq; multâ scientiâ, & miro ordine, ut in contentione maximâ & periculosissimâ decruit, dispositis, primam aciem ipse ducis, & tam militis, quam Imperatoris officio strenuè fungendo, & mandata ubiq; summâ animi tranquillitate & præsentîâ dando, efficisti, ut Consilium prudentissimum, sed difficilimum, exitus optandus sequeretur, captis etenim hostium castris, magna eorum multitudine occisa, in Electoris ditiones introitus est patefactus, & Donavertiâ dedita Urbem, incendio à Principe suo damnatam, à ruinâ vindicas. Exercitum deinde Danubium transducis. & fugientem Electorem persequeris, nec ullo loco consistere pateris, donec sub muris Augustæ Vindelicorum salutem sibi quæreret. Tot rebus adeò præclare gestis percelebris factus es, & Tui administratione captus Romanorum Imperator, & Liberatum Tuo consilio & virtute à periculo præsentissimo sese & Imperium grato animo

C

agnoscens,

agnoscens, gradum dignitatemq; Sacri Romani Imperii Principis tibi sua sponte detulit, quid enim ille Tibi, tanto dudum in fastigio meritis famâq; posito, minus dare potuit? Quid Ipse majus optare, quam ut talem in Imperio principem haberet? Quid justius excogitare, quam ut Ille, cui salutem suam acceptam Imperium debebat, ejusdem honorum & commodorum, socius & particeps fieret? Id tamen solitâ tuâ modestiâ recusas, nec nisi præpotenti Reginae jussu, auctoq; propè in immensum Existimationis Tuæ cumulo, assumis. Tam clarâ ad Schellenbergum partâ Victoriâ usus mitissimè & benignissimè, honestas pacis conditiones Electori offerendas statuis, quibus ille assensum suum libenter præbuit, sed cum Galli celeriter illi Subveniendum existimantes, ne tam utilem Rebus suis Fœderatum amitterent, exercitum in ejus auxilium, sub imperio Tallardi misissent, fide Gallicâ, quasi contagione afflatus, non Germanicâ cepit agere, & pacem respuere, neq; subditorum suorum damnis, quos, contra naturam & consuetudinem tuam, incendiis vastare cogeris, dum eum ad sanitatem perducere modis omnibus eniteris, movetur, urbes igitur illius præcipuas oppugnandas statuis, atq; in Ingolstadii obsidione occupato Principe Badensi, Teq; Hostium motus observante, & ad omnia summa vigilantia intento, cum Elector è castris suis firmissimis ad Augustam Vindelicorum exiisset, ut se cum Gallo conjungeret, prælio decertandi facultatem offerri tibi posse sperasti, & horum sociorum consilio, de copiis, quas tibi Princeps Eugenius adduxerat, opprimendis, præviso & eluso, junctis cum illo Principe copiis & consiliis, qui ex Ingenii, animiq; excelsi similitudine, præclare tecum & amicè sentit, & facit, & perspecto hostilium castrorum situ, quem prævalidum, & ad bellum trahendum commodissimum, adeoq;

ad

(11)
ad opprimendam Germaniam opportunissimum cum
comperisus, hostes adoriri oportere priusquam castra, na-
turâ munita, operibus firmiora reddidissent, censuisti, &
licet res maximi discriminis videretur, tantas copias, tamq;
exercitatas, & loci opportunitate defensas, cum exercitu
numero militum inferiore oppugnare, inceptum tamen
arduum, sed illustrissimum, tanta Virtute, tanta Scientia
militari, tamq; mirabili eventu exequeris, ut victoria hoc
prælio parta illis ad Cannas, & Thrasimenum, clade Ro-
manorum insignibus, vel nostrorum Regum ad Cressiacum
& Pictaviam, Strage Gallorum eeleberrimis, gloriâ cer-
tarit, si non ea superarit, cum adeò immensum hostibus
damnum illatum fuerit, tam multis hominum millibus, unâ
cum Imperatoribus Gallis, & plurimis copiarum præfectis
captis, tanta multitudine in acie occisa, tam multis Da-
nubio hauktis, ut ejus diei jactura justus exercitus nume-
rum, cum tormentis omnibus, & impedimentis, signisq;
militaribus relatis, expleverit, ita propè deletis selectis iis
copiis, quas Tallardus in auxilium Bavaro adduxerat, ex-
tincta est illa Gallorum gloria exitiabilis, quæ tantas Eu-
ropæ Calamitates inflixerat, & Blenheim vicus nuper
ignotus, tuis factis nobilitatus, erit in omnis ævi memoria
celebrandus. Elector fugâ præcipiti sibi, cum paucis suo-
rum, consuluit, sed cum sine mora & requie exagitatum,
totâ Germaniâ cogis cedere, & in Belgium Regium abire,
quod Gallis olim tradiderat, cujus præfecturam in præ-
mium acceperat, ubi principatu proprio abdicato, princi-
pem Vicarium, tuis iterum armis profligandus, agit. Ur-
bibus magnis & copiosissimis, Augustâ Vindelicorum & Me-
mingâ in tuam statim fidem se tradentibus, & Ulmâ facili
negotio, cum ingenti omnis generis apparatu bellico, de-
ditâ, ita brevi tempore ab omni hoste penitus liberata est

Germania, ut manifestò liqueret neminem unquam novisse plenius vincere, neminem uberius victoriâ uti. Hostes versus Rhenum recedentes insequeris, nec illi vim ullam Tibi opponere prudenter audent, licet plurima intercederent flumina, ubi exercitus Tui, ad Landaviam tendentis, iter morari tantummodò minantur, Eam enim urbem, ut infestam sibi, oppugnandum suaserant Germani, licet in Galliæ fines versus Mosellam, cum illa tantis detrimentis acceptis esset perterrita & debilitata, irruptionem facere, neq; animi colligendi, aut virium reparandarum spacium dare te voluisse acceperimus, & quamvis urbis illius defensio spe longior mirifico illi consilio, actisq; ætatis maximè gloriosæ attulerit, consiliis tamen aliquid ad Mosellam moliendi non depositis, sed de anni sequentis apparatu providus, non nisi occupato Trevirorum oppido, & imperata Traerbaci Castelli obsidione, ab exercitu discedis, sed non in Hybernorum quietem, omnes namq; Fœderationis partes curâ studioq; complexus, de Sabaudia Duce amplioribus auxiliis sublevando, adversus vires & ferociam Gallorum sollicitus, qui ultimum illi exitium minabantur, quod in expugnabili in societate constantia & fide, in armis excellenti virtute, consilia eorum in Italia perniciem frangereta, & everteret, Berolinum versus iter ingrederis, ut majores copias in Italiam mittendas a Borussia Rege, paratissimo semper & fortissimo causæ communis propugnatore, impetrares, quâ re facillè concessâ, debito officio ductus, Hannoveram proficisceris, ut harum gentium spes alteras inviseres, Principes sceptro Britannico nascendi sorte, Religionis prerogativa, & populi judicio ritè destinatos, omnibus virtutibus verè Regiis, a stirpe derivatis, adeò illustres, ut regali fastigio, suis solùm meritis, si reliqua defuissent, dignissimi jure haberentur, ab omnibus

Princi-

Principibus, Populisq; per quorum fines tam longum iter habuisti, effusa Lætitiâ, eximiis honoribus, summâq; admiratione, triumphantis more, exceptos, tandem gloriâ, quantâ nemo pluribus retrò seculis, onustus, multis nobilibus Gallorum captivis comitatus, eorumq; spoliis & insigniis circumdatus, in patriam, Tui desiderio laborantem, serò redis, ubi plausus & gratulationes populares, quantum potes, ut semper, evitas, sed ordinum Regni, in Parlamento congregatorum, gratias Solennes tibi, pro rebus gloriosis ductu & consilio tuo perpetratis, nunc, & annis superioribus actas, ut publicæ erga te voluntatis, & gentis universæ iudicii honorifica testimonia, insigni cum modestiæ laude, militum virtute commendatâ, & participato cum iis honore, recipis. Exactis cito Hybernis tuis, tribus ut plurimum mensibus quieti quâlicunq; datis, rursus in Hollandiam transmittis, & communicato cum Dominis Ordinibus Generalibus consilio præclaro de connectendis novis prælio Blenheimensi victoriis, Bellum in Galliam versus Mosellam inferendo, & copiis eò iter ingredi iussis, Ipse expeditus Cruzenacum, ad Colloquium cum Principe Ludovico Badensi, de rebus ad expeditionem Gallicam spectantibus, habendum proficisceris, cumq; ille, per causam valetudinis, ad diem tibi præstò non esset, nusquam labori proprio parcens, dum quieti communi Consulis, Rastadium advolas, ibiq; illum mente magis, ut videbatur, quam corpore affectum reperis, cum autem de opera sua copiisq; ad opus illud egregium conferendis, & de Saro Ludovici obsidione, loci ad reliqua expedienda maxime necessarii, liberaliter promississet, Fœderatorum exercitum inter Mosellam & Sarum convenire jubes, & Hostes qui tui Consilii perniciosissimum suis Rebus exitum metuebant, conatibus tuis obviam ire summis viribus nitebantur, at Villarsius, licet exercitum haberet numero superiorem,

tamen:

tamen Blenheimi memor, tecum contendere non audebat, sed progredienti modestè cedebat verum cum omni apparatu Bellico, animisq; etiam, imparatos Germaniæ Principes, multo cum mærore, animadvertisses, neq; ardore tuo, accendi nec adhortationibus ullis, animari posse eorum lentitudinem videres, licet de ipsorum Libertate & Salute imprimis ageretur, nec minor tibi-cum amicis quam adversariis esset contentio, cum hi facilius armis tuis cederent, quam illi, ut sibi consulerent, rationibus tuis se superari paterenter, cumq; nihil ad Mosellam proficere posses, & copiis illuc missis diminuto Sociorum in Belgio exercitui audaciùs insultarent Galli, Eoq; inspectante Hoyum caperent, & Leodii Castellum obsiderent, Dominis Ordinibus Generalibus redditum adse-tuum flagitantibus, ad eos mira celeritate reverteris, qui ope tuâ salvos se esse cupiebant, cum id alii recusarent, Indignatus tamen & reluctans à Germania, in damnum suum obstinata, recedis, quasi omnium malorum præscius, in quæ, te destituta, mox inciderit, cum, diruto suis manibus Sarbruci Castello, & munitionibus Urbis Trevirorum, in quam ingentem omnis generis apparatus Bellicum congefferas, subversis, omnia quæ Tu, multa cura, maximisq; impensis, in eorum salutem paraveras, Hoste vix viso, industriâ præcipiti & perversâ projicerent Germani Adventu tuo in Belgium animis statim concidunt Hostes & Villaregius magnis Documentis instructus Gallos tecum non impunè certare posse, deductis Leodio copiis, appropinquantem non sustinet, in sequentem consueta fuga evitavit, neq; se tutum nisi intra Linearum munitiones existimavit, sed nec illæ perterritis saluti fuerunt, namq; grande aliquid meditatus, quo conceptum animo alto, ex itinere ad Mosellam frustrato,

strato, dolorem, & illatum Causæ communi damnum minueres, de munitionibus hostium oppugnandis consilium capis, idq; resistantibus quibusdam copiarum præfectis, Auverquerqueiæ autem Dynastâ, fortitudine & prudentiâ noto, & principe Hesso-Cassellano, magni animi magnæq; virtutis Juvene, tecum sentientibus, tam ingenti impetu & eventu exoptato perficis, ut hostes malo repentino percussi, & irrumpentium audaciam stupentes, primis intrantibus faciliè cesserint, at cæteros animis resumptis pertinaciter repugnantes Ipse equitatu tuo propellis, fugasq; tantâ hostium strage editâ, ut totum deleri posse exercitum timerent Bavarus & Villaregius, ni properè trajectis duobus fluminibus, in Castra se munitissima recepissent, tam grandem, tamq; insperatam vulgò victoriam partam lætarentur magis, an mirarentur homines in dubio erat, illud apud omnes constitit, neq; quenquam consilia sua felicius capere, neq; capta fortius & constantius exequi posse. Interjecto aliquo temporis spaciis, quo nihil adversus hostes facere posses, cum vel castris, naturâ & arte munitis, se continerent, vel in ea refugerent, Eiq; rei unicè studerent, ne se tuis copiis objicerent, Lenti hujusmodi belli, quo agendi tempus inutiliter terebatur, pertæsus, oppugnandos iterem intra munitiones suas hostes, propè Ischium amnem, statuis, cujus propositi rationem & utilitatem Domini Ordines Generales, & probare multi copiarum præfecti videbantur, sed cum ad conatum præclarissimum perficiendum omnia justo ordine essent disposita, & exercitus in conspectum hostium, qui metum & trepidationem suam celare non poterant, esset adductus, resistantibus & contradicentibus Ephoris reluctans stomachansq; egregiam Triumphi occasionem, quam manibus tenere credideras, cum tuæ copiae numero & animis

animis vincendi consuetudine elatis, præstarent omittere coactus es, tam propinquo defuncti periculo Galli, memoriam terroremq; discriminis haud facile deposuisse se demonstrent, cum positis tuis ad Arschetum Castris, vicinitatem sibi exitiosam non sustinentes munitionibus antiquis relictis, in novas, & inaccessibiles migrarent, observato dein Sanfliti situ, cum quid de ejus obsidione fieri velles, mandasses, ab exercitu; cui pro tuo sublimi genio, & suprema, paucisq; concessa, belligerandi facultate, imperare nondum licuit, Hyeme instante discedis. Quod hujus æstatis eventus Superioris gloriam non æquarent, & quod minus factum fuerit, quàm tu facere voluisti, id aliorum, vel tarditati, vel intempestivæ cautioni, vel Culpæ erit Imputandum, quicquid autem egregii gestum est, id omne tuis Consiliis Industriæ, & animi magnitudini debitum jure videbitur, cum præter usitatas belli difficultates novæ excogitarentur, tibi superandæ faciliusq; vincerentur Hostes, quàm è sociis quidam flecterentur verùm cum in ea Re vehementer peccatum fuisse Dominis Ordinibus Generalibus constaret, ut eximiæ Prudentiæ viros, in negotio ad Salutem Communem pertinente, decuit, gravioribus offensionibus occurrentes, ultrò tibi satisfactionem offerri voluerunt, quam, cum nihil viro forti & præclaro dignius sit, quàm animum placabilem gerere, accepisti, & Literis amicissimis Imperatoris Viennam invitatus, qui Tui videndi, cui tantum debuit, & consulendi, tam de rebus propriis, quàm ad causam communem spectantibus, erat maximè cupidus, Eò versus iter instituis, & ab Ipso omnibus honoris & benevolentia testimoniis receptus es, & meritò, nam nisi tu ad Blenheimum vicisses, haud diu Gens Austriaca Imperiale Diadema tranquillè retentura videbatur. Rebus ibi constitutis, & dignitate Principis

cipis Imperii recepta, Berolinum, ad Fœdus cum Borussia Rege, de mittendis in Italiam copiis, Renovandum, proficissis, Genero tuo dignissimo committatus, qui Ingenio, Literis, prudentiâ natalium splendorem exornat, & maximis negociis tractandis habilem paremque se reddidit, qua propter Illum Regina ad Imperatorem de re maximi momenti, pace scilicet inter Ipsum & subditos contra Eum armatos Conciliandâ, miserat. Hannoveram inde contendis, ut Principes Nostros salutes, Iter longum, difficillimo anni tempore, felicissimè peragis, in omnibus locis, oppidisque nullo non honorum genere, & Germaniæ Conservatoris Titulo, exceptus.

Rerum improvisarum interventu, Triumphorum Tuorum lumen, anno superiori, deliquium quodammodo passum, hâc æstate clariùs multò spendidiùsque eluxit, fatali etenim temeritate incitati sunt Galli, ut prælio Tecum contendere cuperent, qui nihil magis optandum toto hoc bello duxisti, quàm ut hostes sui copiam facerent, de Victoria non dubitans, quoties ad dimicandum descenderent, & imperante Te omnia sibi adeò facilia ducunt milites, ut idem esse putent vincere, & cum hoste configere, quod cum ad Rammelias, vicum propè ignotum, nunc nomine tuo, & Gallorum clade celeberrimum, accidisset, Hostibus, pro more tuo, ita fusis fugatisque ut ex eorum copiis bellicosissimis, tuisque numero superioribus, paucæ præcipiti fuga se morti vel captivitati subduxerint, adeò omnibus numeris absoluta & gloriosa parta est Victoria, ut ea meliùs justiusque describi vix posse videatur, quàm ut Blenheimensi similis dicatur, Tuas etenim Victorias fas erit inter se comparare, licet aliæ nullæ cum iis conferendæ fuerint, tanto etenim in acie occisorum, tanto captivorum, tanto profugorum, & perfugarum numero diminutæ & dissipatæ sunt
D hostium

hostium copiae, cum omnibus tormentis, cunctis impedimentis, compluribus signis militaribus potitus fueris, ut si non deletus, solutus tamen Eorum exercitus videretur, ita ut quod, de subvertendâ immodicâ Gallorum potentiâ in Germaniâ incoasses, in Belgio, licet seriùs quàm volueris, planè perficeres, nec habet sanè Tallardus quod Villaregio invidiat, nisi quod hic libertatem suam cum prælio non amiserit, famæ tamen suæ superest uterq; & hic miseras & inermes numerosissimi nuper exercitus reliquias, alteri solùm Duci tradendas, collegit. Hanc propriam tuam, victoriam appellare par est, cum tam arti tuæ Imperatoriæ, quàm virtuti eximiæ tota debeatur, summissis etenim in Cornu sinistrum Equitum Turmis, ubi premi posse Batavos prævideras, ut primus Gallorum & ardentissimus impetus sustineri posset, effeceras, cum tamen copiae in illo cornu positæ, vim hostium non ferentes, pedem retulissent, Ipse cedentes Collegis, animisq; additis certamen bis renovas, a fugientibus equo dejectus, pluribus sclopetis petitus, & ita tormentis expositus, ut servum fortem & fidelem propè adstantem ictu Tormenti amiseris, in summum vitæ periculum adductus, militum studio, quibus es charissimus, a Terra relevatus, Antei more validior in aciem ruis, & universos hostes in fugam effusam conjicis. Cum Rebus præclare gestis non indormias, sed hostibus perterritis instare non desinas, victoriæ inter maximas & gloriosissimas numerandæ fructus non impares, integram scilicet Brabantiam, & magnam Flandriæ partem statim tulisti, tam justo timore præoccupatis omnium animis, ut ex tot urbibus magnis & copiosissimis, quibus illa provincia abundat, nullæ non tibi portas apperuerit, quod cum plurima Flandriæ oppida non facerent, propè incredibili vincendi celeritate, omnibus quæ oppugnaverás redditis,

redditis, provinciam, multis & validissimis urbibus insignem, nisi anni tempore exclusus esses, in potestatem tuam redegissem, idq; tibi soli, post hominum memoriam contigit, ut quod plurimum æstatum opus jure videretur, unâ confeceris. Urbes munitionibus & præfidiis firmissimas, in conspectu suo capi patiuntur Galli, neq; quas in auxilium mitterent copias habebant, aut nullas, quibus salutem suam rectè committerent, adeò attritis ingenti clade Rammeliensi viribus, ut licet, collecto milite tumultuario, speciem & numerum exercitus impleffet Vindocinus, tamen ne tibi occurreret studiose cavit, ne simile Ducis antecedentis fatum subiret, & famam quam in Italia collegerat, Virtute excellentiori superatus amitteret. Tam humiles & abjecti facti sunt, superbi nuper & feroces Gallorum animi, ut Ostenda, quæ sola seculo superiori vires Hispanorum, plus tribus annis obsessa, propè exhauferet, intra totidem pene dies armis tuis succubueret, non aquæ in campos immissæ Teneramundam, non Meneniam, & Atham munitiones summo artificio extructæ, & inexpugnabiles habitæ, poterant tueri, omnia artis & naturæ subsidia, virtuti, & fortunæ tuæ, celeriter cedunt, & laborabit posthac annalium fides, ut Ostendæ obsidionem triennalem, Antwerpia diuturnam; Teneramundæ longam, fuisse credamus, cum hac oppugnatione brevi, Ostenda breviori, Antwerpia nullâ dedita sit, & quæ Duci Parmensi, & Marchioni Spinolensi, illustrissimis sui temporis Imperatoribus, erant difficillima, auspiciis Tuis præstantioribus facillima evaserunt. Illa Victoria famâ latissimè pervulgata, fœderatos omnes ubiq; tantum fiduciæ tantosq; spiritus fumere impulerat, ut nullibi Gallos impetum suum sustinere debere crediderint, sed de iis triumphare esse juris tui existimarent, adeòq; aliis prosperis eventibus,

eventibus, in longinquis Regionibus, causam præbuerit, & quin animum inflamaverit Principis in Italia impetrantis eiq; stimulos addiderit non est dubitandum, & præterea ad insignem illam propè Augustam Taurinorum Victoriam plurimum contulisse Consilium & Industriam tuam, non imminutâ tanti Principis gloriâ, cujus egregiâ virtute, tuæq; æmulâ parta est, negari jure non potest, cum non tantum copias auxiliares ad Eum missas tuâ Curâ & Sollicitudine conscriptas fuisse constet, sed etiam tam grande, tamq; paratum pecuniæ subsidium, quo ille præcipue conflatus & sustentatus erat exercitus, acceptum tibi maximè referendum fuerit. Finitis demùm campi Laboribus novi succedunt cum hostes tam Consiliis quàm Armis semper oppugnes, & ubi desinunt Imperatoris, incipiunt Legati, non minus Sollicita & Molesta munera, ita ut tibi soli quiescere non liceat, sed cum milites, præliis & obsidionibus fessi, ad curanda corpora, in Hiberna secedant, longa tibi sunt ineunda itinera, peragrandâ pars magna Germaniæ, visendi plurimi Principes, sancienda cum iis nova Fœdera, aut renovanda vetera, alii in Belli societatem adsciscendi fœderati, aut in eam assumpti confirmandi, plures quærendæ auxiliares copiæ, aut de concessis controversiæ minuendæ, quibus Rebus arduis, Industriâ & Prudentia tua feliciter & celeriter transactis, remeandum est tibi in patriam, nova mari discrimina, Hibernâ Tempestate, subeunda, cumq; populorum gentiumq; votis adjutus, natale solum salvus attigeris, innumera statim venientem circumfiliunt negotia, audiendæ infinitæ rogantium preces, vel dolentium querimoniæ, cum omnibus adytus auresq; tuæ faciles poteant, & maxima humanitate omnium desideriiis annuere, omnium incommodis mederi studeas,

tanta

tanta sermonis lenitate, & oris suavitate, ut nemo merito à te tristis abeat, nisi quia è conspectu tuo recedat, & qui non impetrant quod rogant, repulsæ causam è Rei petitæ natura, non a tua voluntate profectam sentiunt, nec infimi negliguntur, cum animus verè excelsus, & sine fastu erectus, nihil præter superbiam, uti se indignam, contemnat. Non voluptati deditus, sed totus publicis commodis addictus, nullo unquam tempore curas Eorum abjicis, sed legionibus supplendis, delectibus habendis, omnibusq; belli apparatus, & Consiliis, quæ proximâ æstate victoriis acquirendis inservire posse credis, animum Hyeme intendis, cum illo præsertim tempore, arctæ & nobilis amicitia, cujus nulli, nisi virtute præstantes animi capaces sunt, utilitate jucundissimâ fruaris, viri clarissimi, & egregie tecum in salutem Patriæ consentientis, quocum communicata magna consilia, & mutuâ cogitatione expolitâ formam pulchriorem firmioremq; possunt recipere, qui miti & profunda sapientiâ præditus, ingentem in maximis Rebus publicis gerendis gloriam est consecutus, qui mirabili prudentiâ ita nervos belli administrat, nihil superfluum erogando, nihil necessarium negando, ut illius immensæ, in locis tam distantibus sparsi, voragini abundè non modo suppeditetur, sed & exemplo forsan inaudito, tam copiis stipendia, quam fœderatis subsidia, solvenda ante diem ex ærario persæpè numerentur. Illud tuæ felicitatis est, & propè singularis, quod cum tot præliis interfueris, tot urbes oppugnaveris, tot itinera longa & difficillima confeceris, cum sex Provincias Fœderatis adjeceris, nullum unquam dedecus aut incommodum acceptum fuerit, sed omnia consilio ductuq; tuo gesta prosperè successerint, nec mirum, cum tanta sit semper, & in maximis subitisq; periculis animi præsentia & sedatio,

datio, ut mens nullâ perturbatione impedita, omnia circumspiciat, atq; imperet, quâcunq; occasio postulare possit, tanta vigilantia & diligentia, ut nullam Rei benege-
 rendæ occasionem omiseris, nullam hostibus præbueris, tanta apud milites auctoritas, quæ plurimum in bello potest, ut cum exercitui ex pluribus & diversis populis collecto præsis, cum libenter obsequentem semper habueris. Periculis propriis adeò immotus, ut globum è tormento missum inter crura Equi tui trahseuntem, & faciem tibi luto respergentem solus imperterritus aspexeris, malis alienis facillimè commoveris, in resistentes vehemens, sed absq; iracundiâ, tantâ in victos deditosq; clementiâ & mansuetudine, ut nemo se à te vinci doleat, Fide tam sanctâ & inviolatâ, ut ea inter socios an hostes magis colatur in dubio est, tam ab omni acerbitate remotus, ut quâcunq; incedis omnia renidere videantur, & serenitatem à vultu tuo sumere, nec minus pietate quam aliis animi ornamentis insignis, omnes illos præclaros, & quos miramur, Eventus summo exercituum Domino & armorum arbitro acceptos referens, debitas illi pro singulis gratias egisti, Eiq; meritò habes, qui te rerum bellicarum adeò peritum effecit, ut ex omnibus artibus eximiis, quæ Imperatorem perfectum constituunt, non ulla tibi desit, in negociis tractandis adeò habilem, ac si illis solis innutritus, alias res nullas attigisses, quid tandem dicemus, quin cum Regna & Imperia mutanda sint, non tam cometas, & prodigiâ cælestia præsciam monstrare naturam, quàm Viros prodigiis similes proferre, Teq; Credibile est fato ad evertendum Monarchiæ universalis consilium, & pacem universalem fanciendam, destinatum, & cum quietem cæteris omibus procuraveris, otio tibi magna cum dignitate conjuncto uti licebit, & villæ magnificentissimæ secessu

secessu & deliciis frui, quæ æquissima sorte in nostrâ viciniâ extructa est, cum inter sacratissimam musarum sedem, & augustissimam Herois domum bene conveniat, neq; quicquam commodius potuit accidere, quàm ut propè in ejus conspectu alantur ingenia, quæ ad illius gloriam laudemq; celebrandam, & in omnia secula propagandam, studiis liberalibus instruuntur, neq; enim Imperatores Summi Æternitatem Famæ, quam ambiunt, absq; musarum ope assequi, aut musæ materiam Ingénio suo dignam, absq; Impertorum laboribus consequi possent. Cum imperantium Terrâ Mariq; tua fertilis sit familia, fratribus te dignis laudes justissimæ denegandæ non sunt, cum alter virtute, & plurimâ rerum nauticarum scientiâ, in classe Regiâ Præfecturam adeptus, in eadem administrandâ curam & laborem, sub Principe Fortissimo & Prudentissimo, cui Regina summum copiarum Pelagiq; Imperium meritò commisit, quiq; de hostibus mari triumphatis multum gloriæ reportare debet, magnâ cum diligentia, peritiâ, & fide impendens, optimè de Republicâ mereatur, alter tecum in armis comes, in periculis particeps, munere Præfecti peditum Generalis egregiè fungendo, operam tibi patriæq; fidelissimam, maximâ cum utilitate & Virtute præstet.

F I N I S.

BRITISH
MUSEUM
18 OCT 19

This image shows a blank, aged, light brown page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a textured, slightly mottled appearance with various creases, wrinkles, and small dark spots or foxing marks scattered across its surface. There are some very faint, illegible markings that appear to be bleed-through from the reverse side of the page, but no text is clearly visible. The overall tone is a warm, off-white or light beige.